

Vanhin vapaaehtoisuuteen perustuva maanpuolustusjärjestö

Sotilaskotijärjestö on maamme vanhin, vuodesta 1918 yhtäjaksoisesti toiminut vapaaehtoisuuteen perustuva maanpuolustusjärjestö. Sotilaskotityötä tehdään 37 yhdistyksen ja yli 6 000 sisaren voimin eri varuskunnissa niin maissa, rajoilla, rannikoilla kuin linnakesaarillakin huimat 200 000 tuntia vuodessa suomalaisen varusmiehen hyväksi!

Sotilaskotijärjestön muodostavat Sotilaskotiliitto ja 37 sotilaskotiyhdistystä paikallisosastoineen.

Järjestön perustehtävänä on turvata varusmiesten ja reservin kertausharjoituksissa olevien hyvinvointi. Järjestö toimii maanpuolustushenkeä ja -valmiutta edistävänä vapaaehtoisjärjestönä.

Sotilaskodit palvelevat varusmiehiä Puolustusvoimien joukko-

osastoissa, leirialueilla ja maastoharjoituksissa. Sotilaskotitoiminta on vapaaehtoista maanpuolustustyötä, jossa toimitaan varusmiesten ja reservin kertausharjoituksissa olevien hyvinvoinnin ja viihtyvyyden parantamiseksi. Sotilaskodeissa varusmiehet voivat tavata läheisiään, käyttää internetiä, lukea päivän lehtiä ja nauttia sotilaskodin antimista ja muista palveluista. Sotilaskoteja ylläpitävät itsenäiset sotilaskotiyhdistykset. Sotilaskotijärjestö tukee varusmiesten viihtyvyyttä vuosittain yli puolella miljoonalla eurolla esimerkiksi järjestämällä konsertteja, hankkimalla urheiluvälineitä ja ylläpitämällä internet-yhteyksiä.

Lähde: Sotilaskotiliitto

Kontiolahden sotilaskotiyhdistys ry

”Evakko-yhdistyksen” taival Laatokalta Höytiäiselle

Tammikuussa 1934 julkaistiin Lahdenpohjan kauppalassa ilmestyneessä Jaakkiman sanomissa kirjoitus, jossa pastori Eero Hälvä vetosi lukijoihin sotilaskotiyhdistyksen perustamisen puolesta Viipurin rykmentin sotilaita palvelemaan. Pastorin mukaan ”pojat elivät kuin pussissa, kun ei ollut sanomalehtiäkään luettavaksi”. 31.1.1934 rykmentti kutsui koolle asianharrastajia, joita saapui paikalle 50 henkeä ja Jaakkiman sotilaskotiyhdistyksen perustava kokous pidettiin rykmentin voimistelusalissa 18.2.1934.

Työ aloitettiin vaatimattomasti ensin rykmentin ruokalassa iltaisin, myöhemmin AUK:n kellariin kunnostetuissa tiloissa. Yhdistyksen ensimmäisen ”oikean” kodin vihkiäisiä vietettiin marraskuussa 1937.

Komeaan kotiin mahtui kerrallaan 500 miestä. Vihkiäispuheessaan yhdistyksen puheenjohtaja Martta Gulin toivoi, että tämä koti olisi ”jumalanpelon ja isänmaanrakkauden työssijä”.

Sota-ajan kodit

Talvisodan puhjetessa 1939 Viipurin rykmentti jätti Huhnamäen varuskunnan ja suurin osa sotilaskotiyhdistyksen johtokuntaa ja jäseniä evakuoitiin Huhnamäeltä. Irtaimisto saatiin jokseenkin kokonaisuudessaan siirrettyä Kontiolahdelle. Jaakkima jäi rajan taakse ja sittemmin tuli tuhosi sotilaskodin.

Yhdistyksen toimintaa päätettiin jatkaa Kontiorannassa, jonne Viipurin rykmentin osia ja muitakin joukkoja oli sijoitettu. Jaakkiman sotilaskotiyhdistyksen toiminta pääsi uuteen alkuun varuskunnan alueella olevassa 6 x 36 m:n suuruudessa parakissa. Jatkosodan aikana toimitettiin myös rintamalla, jonne perustettiin yhdistyksen toimesta kuusi kotia. Osa näistä oli korsukoteja ja osa maanpäällisiä. Erityisen viihtyisäksi on mainittu ”Haamu”-niminen koti ja ”Rotjoilassa” kävivät monet viihdetaitelijat yleisillä viihdytyskiertueillaan. Lisäksi yhdistys harjoitti kantiinotoimintaa alueen sotasairaaloissa.

Nimi vaihtuu

Sodan päätyttyä toiminta keskittyi Kontiorantaan ja

Kuvassa Kontiorannan sotilaskodin hengettäristä Kaisa Kankainen (vas.) ja Pirjo Leppänen. Kuva: Ari Eskelinen.

vuonna 1945 yhdistyksen nimi muutettiin Kontiolahden sotilaskotiyhdistykseksi. Toimintaa jatkettiin edelleen parakkikodissa, mutta joulukuussa 1946, vain pari päivää ennen joulujuhlaa tuli pääsi valloilleen parakkikodissa polttaa sen perustuksia myöten. Samalla tuhoutui Huhnamäeltä ja rintamakodeista pelastettu arvokas irtaimisto. Jälleen aloitettiin alusta, tällä kertaa yksihuoneisessa parakissa, jossa pystyttiin lähinnä keittämään kahvit. Tulipalosta oli kuitenkin se hyvä seuraus, että sotilaskotiyhdistyksen oman talon rakennushanke sai vauhtia. Uusi rakennus valmistuikin ripeästi ja vihkiäisjuhlaa vietettiin 9.4.1948.

Toiminta vakiintuu

60-luvulla Kontiorannan varuskunnan rakentaminen oli edennyt niin pitkälle, että oli sotilaskodin vuoro. Aiemmat kodit oli rakennettu yhdistyksen varoilla ja sieltä täältä lainaa hankkien. Nyt talo rakennettiin puolustusministeriön toimesta. Nykyisin käytössä oleva sotilaskoti valmistui Höytiäisen rannalle 1961. Uuteen taloon tultaessa oli toiminta kiteytynyt tapahtuvaksi eri jaostoissa, kuten se toimii tänäkin päivänä. Kuten muissakin yhdistyksissä, jaostoista löytyy jokaiselle jotakin. Yhdistyksessä toimii nykyisin tarjoilu-, kirjasto-, musiikki-, ohjelma-, hengellinen -

sairaala-, LSK-, puutarha-, ja seniorijaostot.

Sotilaskodin tiloja on vuosien varrella remontoitu tarpeiden ja toimintojen muuttuessa.

Vuonna 1994 sotilaskodin ilme muuttui valoisammaksi, värikkäämmäksi ja viihtyisämmäksi, kun eteisen seiiniin taiteiltiin puistomaisema, penkit sekä lyhdyt ja myyntilinjasto sai markiisikatoksen. Kolme vuotta myöhemmin saatiin uusi leipomo sotilaskodin omiin tiloihin.

Tulevaisuus

Puolustusvoimien kehittäminen etenee ja tuo muutoksia myös sotilaskotitoimintaan. Säästötoimet, kuten varuskuntien lakkauttaminen, eivät onneksemme vielä ole kohdistuneet Kontiorantaan. Jatkossa joudumme varautumaan entistä suurempiin saapumisiin. Vaikka varusmiehemme sotilaskodin palveluihin liittyvässä käyttäjätutkimuksessa kehuivat kotiamme mm. seuraavasti ”kodikas”, ”paras asia intissä!”, ”viihtyisä”, ”jeespaikka”, ”hittimesta”, ”paras sotku missä olen ollut”, niin palautetta tuli myös tilojen ahtaudesta. Joten tilojen käyttöä joudumme jälleen pohtimaan, unohtamatta kuitenkaan viihtyisyyttä.

Artikkelin tietolähteenä on käytetty yhdistyksen historiikkeja. Teksti: Anki Geddala

Tuntemattoman sotilaan sukut

Sotilaskotiliitto täyttää ensi vuonna 90 vuotta. Juhlavuoden kunniaksi liitto haluaa ilahduttaa varusmiehiä lämpimillä, käsin kudotuilla villasukilla. Sukat lahjoitetaan vuonna 2011 varusmiespalvelukseen astuville nuorille miehille ja naisille henkilökohtaisesti. Mukana haasteessa ovat jo Naisten Valmiusliiton jäsenjärjestöt. Tavoitteena on kutoa noin 25 000 sukkaa. Valmiit sukut toimitetaan lähimpään sotilaskotiyhdistykseen tai Sotilaskotiliittoon. Saapumiserä I/2011 astuu palvelukseen 10.1. ja saapumiserä II/2011 11.7. Sotilaskotiliitossa toivotaan, että sukut valmistuvat vuoden 2010 loppuun mennessä, mutta viimeistään 30.5.2011 mennessä.

Jokainen varusmies saa sukut mukaansa palvelusajansa päätyttyä muistoksi kansalaisvelvollisuutensa suorittamisesta.

Sukkatalkoissa ovat myös Ilomantsin Rajasotilaskotiyhdistyksen naiset. Kuva: Mervi Nevalainen.

